

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ MEZUNLARININ ÖĞRETMEN YETİŞTİRME PROGRAMINDAN YARARLANMA DÜZEYLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ (Niğde Üniversitesi Örneği)

Öğr. Gör. Yasemin YAVUZER
Niğde Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
İlköğretim Bölümü

Yrd. Doç. Dr. Ayhan DİKİCİ
Niğde Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü

Öğr. Gör. Mustafa ÇALIŞKAN
Niğde Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
İlköğretim Bölümü

Öğr. Gör. Hidayet AYTEKİN
Niğde Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
İlköğretim Bölümü

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği mezunlarının öğretmen yetiştirme programından yararlanma düzeylerine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu amaçla bir anket geliştirilmiş ve 337 öğretmen adayına uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre; Sınıf Öğretmenliği mezunlarının eğitim bilimlerinin temel derslerinden yeteri kadar yararlanamadıkları bulunmuştur. Alan derslerinden ise Fen ağırlıklı derslerden, genel kültür derslerinden ise yabancı dil dersinden yararlanamadıkları bulunmuştur. Araştırmanın sonuçlarına dayalı olarak öneriler verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmeni, öğretmen yetiştirme, alan dersleri, öğretmenlik formasyonu dersleri, genel kültür dersleri.

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine utilization rates of graduates, Niğde University Education Faculty Department of Primary Education, from teacher training courses that are given in education faculties. On this purpose, a survey was prepared for graduates and applied to 337 teacher candidates. Survey results were analyzed as to views of graduates. According to results were obtained from the research, it was found out that graduates had not utilized from the main courses of pedagogy courses. Likewise, they could not get benefit from science and foreign language courses. Suggestions were given accordingly.

Key Words: Primary school teacher, teacher training, branch courses, pedagogy courses, general culture courses.

GİRİŞ

Problem

Öğretmenlik, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununda "Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği" olarak tanımlanmıştır. Öğretmenlik mesleği özel uzmanlık bilgisi ve becerisi gerektiren bir meslek olarak kabul edildiğine göre, bu mesleğe giren insanların, mesleğin gereklerini tam olarak yerine getirebilmeleri için bir takım yeterliklere sahip olmaları gerekir. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu 43. Maddesinde "öğretmenlik mesleğine hazırlık; genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon ile sağlanır" denilmektedir (Uysal, 1998). Bu üç yeterlik alanıyla ilgili sınıflamalara bakıldığında; öğretmenlerin belli bir alanla ilgili derinlemesine bilgi sahibi olmalarının gerektiği; bu alanın öğretiminde dikkat etmeleri gereken noktaları, hedef kitlesinin gelişim özelliklerini, öğretim sürecinin nasıl planlanacağını ve değerlendirileceğini bilmeleri, ayrıca geniş bir dünya görüşüne ve genel kültüre sahip olmalarının gerektiği belirtilmektedir (Şişman, 2000; Özden, 2000; Büyükkaragöz ve ark., 1998; Küçükahmet, 1986).

Bu yeterliklere sahip öğretmen yetiştirme görevi Eğitim Fakültelerine düşmektedir. Öğretmen yetiştirmedeki sorunların çözümü ve ihtiyaçların giderilmesi amacıyla, 1994 yılında

başlayan ve 1998 yılında tamamlanan YÖK/Dünya Bankası Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitim Projesi çerçevesinde Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırılması gerçekleştirilmiştir. Bu proje kapsamında ülkemizdeki tüm öğretmen yetiştiren kurumların standart bir programla eğitim ve öğretimlerini yapmaları zorunlu hale getirilmiştir. 1998-1999 öğretim yılından itibaren uygulanan bu projenin gerekçelerinden biri de, eğitim fakültelerinin öğretmen yetiştirme programlarında yer alan derslerin konuları, içerikleri ve bütünsellik özellikleri bakımından gereken nitelik ve özelliklere sahip öğretmenleri yetiştirmekten uzak olmasıdır (YÖK, 1998).

Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırılması, ilgili çevrelerde çeşitli açılardan eleştirilmektedir. Bu eleştirilerin bir bölümü ders sayısı ve içerikleri ile ilgili eleştirilerdir. Daha önceki öğretmen yetiştiren kurumların programlarında yer alan Eğitim Felsefesi, Eğitim Sosyolojisi, Eğitim Tarihi v.b. derslerin yeni yapılanma ile kaldırıldığı görülmektedir. Eskicumalı (2001), bu derslerin öğretmen adaylarına eğitim ve öğretmenlik mesleği ile ilgili tarihi, felsefi ve kültürel bir perspektif kazandırdığını, onlara içinde yaşadıkları ve görev yapacakları toplumsal yapı ve kurumlar hakkında bilgi verdiğini, bu nedenle de programda yer alması gerektiğini belirtmektedir.

Yeni yapılanmada Eğitimde Program Geliştirme, Genel Öğretim Metotları ve Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme derslerinin Öğretimde Planlama ve Değerlendirme dersi adı altında birleştirilmiştir. Ayrıca; Eğitim Psikolojisi, Öğrenme Psikolojisi ve Gelişim Psikolojisi dersleri de Gelişim ve Öğrenme dersi olarak yeniden düzenlenmiştir. Görüldüğü gibi bir çok eğitim bilimleri dersi ya programdan kaldırılmış ya da birleştirilmiştir. Böylece eğitim bilimleri derslerinin sayısı azaltılmıştır. Dönmez (1998) de, eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması üzerine bazı eleştiriler isimli makalesinde, eğitim bilimleri alanının yok sayıldığını ifade etmektedir.

Argon ve Kanbur (2001), Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırma sürecine ilişkin yönetici görüşlerini aldıkları çalışmada, yöneticilerin ders dağılımı ve ders içerikleri hakkındaki görüşleri; ayrı anabilim dallarına ait derslerin birleştirilerek verilmesinin uygun olmadığı, ayrıca birkaç dersin tek ders adı altında toplanmasının çok önemli bilgi kayıplarına neden olduğu, öğretim derslerinin uygulamalarında sorunlar olduğu yönündedir.

Öğretmenlik formasyonu derslerinden Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Okul Deneyimi I, Okul Deneyimi II, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme ve Sınıf Yönetimi; alan derslerinden ise Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi, İlköğretimde Drama gibi dersler yeni bir ders olarak programa yerleştirilmiştir. Üstüner (2004), öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme, sınıf yönetimi, özel öğretim yöntemleri gibi derslerin uygulama saatleri ile nitelikli öğretmen yetiştirmeye katkılar sağlayacağı belirtilmiş olmasına rağmen uygulamada neyin yapılacağına ilişkin belirsizlik yaşandığını, bu derslerin teorik olarak okutulmaya devam ettiğini belirtmektedir.

Yapıcı ve Yapıcı (2004), Uşak Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği ABD'nden 49 öğrenci üzerinde Okul Deneyimi I dersi için yaptıkları bir çalışmada, bu dersin yararlı ve işlevsel bir ders olduğunu ancak uygulamada bazı sorunların ortaya çıktığını bulmuşlardır.

Ayrıca, yeniden yapılandırma nedeniyle eğitim fakültelerinde okutulmaya başlanan alan derslerinden konu alanı ders kitabı incelemesi dersinin nasıl yürütüleceğine ilişkin yeterli açıklamalar ilgili dokümanlarda yer almamaktadır (Akdeniz, Karamustafaoğlu ve Tekin, 2001).

İlköğretimde Drama dersinin de nasıl yürütüleceğine ilişkin yeterli açıklamalar yoktur. Ancak, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi ve Çağdaş Drama Derneğinin seminer, kurs " ve atölye çalışmalarıyla öğretim elemanlarına önemli ölçüde katkılar sağlanmıştır.

Taş'ın (2001), AÜEBF ve AİBÜEF sınıf öğretmenliği birinci ve ikinci sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada; birinci sınıf öğrencileri Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Temel Matematik I ve II, Türkçe I: Yazılı Anlatım, Türkiye Coğr. Jeopolitiği ve Okul Deneyimi I derslerinin içeriğini yeterli bulmuşlardır. İngilizce, Canlılar Bilimi, Uygarlık Tarihi ve Genel Kimya derslerinin içeriğini yetersiz bulmuşlardır. İkinci sınıf öğrencileri; Türk Dili: Ses ve Şekil Bilgisi, Gelişim ve Öğrenme, Müzik I, Beden Eğitim derslerinin içeriğini yeterli bulurken, Bilgisayar, Genel Fizik derslerinin içeriğini yetersiz bulmuşlardır. Gömleksiz de (2001) yaptığı çalışmada; ders saatlerinin az olması, derste kullanılan yöntem ve tekniklerin yetersiz olması, araç-gereç yetersizliği gibi nedenlerle yabancı dil öğretimini üniversite öğrencilerinin yeterli bulmadıklarını bulmuştur.

Program geliştirme, dinamik ve devamlılığı olan bir süreçtir. Öğretmen Yetiştirme Programlarının etkililiği, uygulanan programların aksaklıkları ve eksiklikleri belirlenip, giderildikçe sağlanabilir. Bu doğrultuda, sınıf öğretmenliği öğrencilerinin öğretmen yetiştirme programından yararlanıp yararlanamadıklarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi yararlı olacaktır. Öğretmen yetiştirme programının öğrencileri öğretmenlik mesleğine hazırlayıp hazırlamadığını belirlemek açısından bu araştırma önem taşımaktadır.

AMAÇ

Bu araştırmanın amacı, Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği mezunlarının öğretmen yetiştirme programından yararlanma düzeylerine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Mezunların öğretmenlik yapacakları ileriki hayatlarında eğitim fakültesindeki öğrenimleri süresince aldıkları derslerin kendilerine yararlı olup olmadığına ve bu derslerden bir şeyler öğrenip öğrenmediklerine olan düşünceleri belirlenmeye çalışılacaktır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

1. Mezunların fakülte'deki öğrenimleri sırasında en yararlı olduğunu düşündükleri ders grubu hangisidir?

2. Mezunların fakülte'deki öğrenimleri sırasında Öğretmenlik Formasyonu Dersleri'nden en çok yararlandıkları ve en az yararlandıkları dersler hangileridir?

3. Mezunların fakülte'deki öğrenimleri sırasında Alan Dersleri'nden en çok yararlandıkları ve en az yararlandıkları dersler hangileridir?

4. Mezunların fakülte'deki öğrenimleri sırasında Genel Kültür Dersleri'nden en çok yararlandıkları ve en az yararlandıkları dersler hangileridir?

YÖNTEM

Araştırmanın modeli

Araştırma betimsel tarama modeline dayalı olarak yapılmıştır. Bu yolla, Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği mezunlarının öğretmen yetiştirme programından yararlanma düzeylerine ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği mezunu öğrenciler oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini, Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nden 2004-2005 bahar döneminde mezun olan sınıf öğretmenliği öğrencilerinden 337 öğrenci oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması

Veriler literatür taraması ve anket yoluyla toplanmıştır. Araştırmacılar tarafından geliştirilen anket üzerinde Sınıf Öğretmenliği ABD'ndeki bütün dersler gruplandırılarak yerleştirilmiş ve öğrencilerden en çok yararlandıkları dersleri (X) işareti ile, en az yararlandıkları dersleri (--) işareti ile belirtmeleri istenmiştir. Kararsız oldukları dersler için işaret koymamaları belirtilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi için betimsel istatistik tekniklerinden olan, kategorik verilerin dağılımını özetlemede kullanılabilen frekans dağılımı

kullanılmış ve yüzde olarak da ayrıca belirtilerek tablolaştırılmıştır. Yüzde alma işlemi, işaretleyen öğrenci sayısının ankete katılan öğrenci sayısına oranı ile hesaplanmıştır. Bu yöndeki bulgular ise dağılımın yoğunlaştığı maddeler doğrultusunda yorumlanmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde; araştırma kapsamına giren, Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği'nden mezun olan öğrencilerden elde edilen veriler analiz edilerek yorumlanmıştır. Deneklerden elde edilen veriler ve derslerden yararlanma oranları yüzde dağılımları şeklinde analiz edilerek yorumlanmıştır.

1. Sınıf Öğretmenliği Mezunlarının Fakülte'deki Öğrenimleri Sırasında En Yararlı Olduğunu Düşündükleri Ders Grubuna İlişkin Bulgular ve Yorum

Sınıf öğretmenliği mezunlarının en yararlı olduğunu düşündükleri ders grubuna ilişkin görüşleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Sınıf Öğretmenliği Mezunlarının En Yararlı Olduğunu Düşündükleri Ders Grubu

Ders Grubu	f	%
Genel Kültür Dersleri	19	5.6
Alan Dersleri	62	18.4
Öğretmenlik Formasyonu Dersleri	254	75.4
Kararsız	2	0.6
Toplam	337	100.0

Tablo 1'de, Mezunların Fakültemizdeki öğrenimleri sırasında en yararlı olduğunu düşündükleri ders grubu Öğretmenlik Formasyonu Dersleri (%75.4) olarak görülmektedir.

2. Sınıf Öğretmenliği Mezunlarının Fakülte'deki Öğrenimleri Sırasında Öğretmenlik Formasyonu Dersleri'nden En Çok Yararlandıkları ve En Az Yararlandıkları Derslere İlişkin Bulgular ve Yorum

Sınıf öğretmenliği mezunlarının öğretmenlik formasyonu derslerinden en çok yararlandıkları ve en az yararlandıkları derslere ilişkin görüşleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Sınıf Öğretmenliği Mezunlarının Öğretmenlik Formasyonu Derslerinden En Çok Yararlandıkları ve En Az Yararlandıkları Dersler

Dersler	En Çok Yararlanılan		En Az Yararlanılan		Kararsız	
	f	%	f	%	f	%
Öğretmenlik Mesleğine Giriş	37	11.0	208	61.7	92	27.3
Okul Deneyimi I	108	32.1	79	23.4	150	44.5
Gelişim ve Öğrenme	189	56.1	54	16.0	94	27.9
Öğretimde Planlama ve Değerlendirme	101	29.9	133	39.5	103	30.6
Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme	45	13.4	121	35.9	171	50.7
Sınıf Yönetimi	194	57.6	34	10.1	109	32.3
Okul Deneyimi II	106	31.5	29	8.6	202	59.9
Rehberlik	101	29.9	59	17.5	177	52.5
Öğretmenlik Uygulaması	121	35.9	22	6.5	194	57.6

Tablo 2 incelendiğinde; Öğretmenlik Formasyonu Derslerinden en çok yararlanan derslerin sırasıyla Sınıf Yönetimi (%57.6), Gelişim ve Öğrenme (%56.1), Öğretmenlik Uygulaması (%35.9), en az yararlanan derslerin ise Öğretmenlik Mesleğine Giriş (%61.7), Öğretimde Planlama ve Değerlendirme (%39.5), Öğretim Teknolojileri - ve Materyal Geliştirme (%35.9) olduğu görülmektedir

3. Sınıf Öğretmenliği Mezunlarının Fakülte'deki Öğrenimleri Sırasında Alan Dersleri'nden En Çok Yararlandıkları ve En Az Yararlandıkları Derslere İlişkin Bulgular ve Yorum

Sınıf öğretmenliği mezunlarının alan derslerinden en çok yararlandıkları ve en az yararlandıkları derslere ilişkin görüşleri Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3: Sınıf Öğretmenliği Mezunlarının Alan Derslerinden En Çok Yararlandıkları ve En Az Yararlandıkları Dersler

Dersler	En Çok Yararlanılan		En Az Yararlanılan		Kararsız	
	f	%	f	%	f	%
Türkçe I: Yazılı Anlatım	21	6.2	35	10.4	281	83.4
Türkçe II: Sözlü Anlatım	14	4.2	24	7.1	299	88.7
Türk Dili I :Ses ve Şekil Bilgisi	33	9.8	25	7.4	279	82.8
Türk Dili II :Cümle ve Metin Bilgisi	25	7.4	13	3.9	299	88.7
İlkokuma Yazma Öğretimi	149	44.2	8	2.4	180	53.4
Türkçe Öğretimi	58	17.2	10	3.0	269	79.8
Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı	11	3.3	31	9.2	295	87.5
Çocuk Edebiyatı	17	5.0	29	8.6	291	86.4
Temel Matematik I ve II	39	11.6	24	7.1	274	81.3
Matematik Öğretimi I ve II	32	9.4	14	4.2	291	86.4
Canlılar Bilimi	14	4.2	108	32.0	215	63.8
Genel Kimya	10	3.0	91	27.0	236	70.0
Genel Fizik	10	3.0	88	26.1	239	70.9
Çevre Bilimi	5	1.5	48	14.2	284	84.3
Fen Bilgisi Laboratuvarı	35	10.4	10	3.0	292	86.6
Fen Bilgisi Öğretimi I ve II	20	5.9	11	3.3	306	90.8
Türk Tarihi ve Kültürü	19	5.6	17	5.1	301	89.3

Uygarlık Tarihi	40	11.8	10	3.0	287	85.2
Coğrafyaya Giriş	9	2.6	13	3.9	315	93.5
Türkiye Coğrafyası ve Jeopolitiği	11	3.3	4	1.2	322	95.5
Ülkeler Coğrafyası	25	7.4	7	2.1	305	90.5
Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi I - II	26	7.7	10	3.0	301	89.3
Vatandaşlık Bilgisi	33	9.8	19	5.6	285	84.6
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	32	9.5	4	1.2	301	89.3
Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri	2	0.6	14	4.2	321	95.2
Resim-İş Eğitimi	5	1.5	19	5.6	313	92.9
Güzel Yazı Teknikleri ve Öğretimi	12	3.6	18	5.3	307	91.1
Müzik I ve II	6	1.8	24	7.1	307	91.1
Müzik Öğretimi	7	2.0	14	4.2	316	93.8
Beden Eğitimi I ve II	7	2.1	28	8.3	302	89.6
Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi	11	3.2	8	2.4	318	94.4
Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi	19	5.6	9	2.7	309	91.7
Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim	91	27.0	20	5.9	226	67.1
İlköğretimde Drama	122	36.2	9	2.7	206	61.1
Sağlık ve Trafik Eğitimi	9	2.7	36	10.7	292	86.6

Tablo 3'de, Alan Derslerinden en çok yararlanan derslerin sırasıyla İlkokuma Yazma Öğretimi (%44.2), İlköğretimde Drama (%36.2), Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim (%27), en az yararlanan derslerin ise, Canlılar Bilimi (%32), Kimya (%27) ve Genel Fizik (%26.1) olduğu görülmektedir. Tablo 3'deki verilere göre, mezunların İlkokuma Yazma Öğretimi dersinin kendileri için daha yararlı olduğunu düşündükleri söylenebilir.

4. Sınıf Öğretmenliği Mezunlarının Fakülte'deki Öğrenimleri Sırasında Genel Kültür Derslerinden En Çok Yararlandıkları ve En Az Yararlandıkları Derslere İlişkin Bulgular ve Yorum

Sınıf öğretmenliği mezunlarının genel kültür derslerinden en çok yararlandıkları ve en az yararlandıkları derslere ilişkin görüşleri Tablo-4'de verilmiştir.

Tablo 4: Sınıf Öğretmenliği Mezunlarının Genel Kültür Derslerinden En Çok Yararlandıkları ve En Az Yararlandıkları Dersler

Dersler	En Çok Yararlanan		En Az Yararlanan		Kararsız	
	f	%	f	%	f	%
Bilgisayar	178	52.8	54	16.0	105	31.2
Yabancı Dil I ve II	43	12.8	175	51.9	119	35.3
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I ve II	99	29.4	60	17.8	178	52.8

Tablo 4 incelendiğinde; Genel Kültür Derslerinden en çok yararlanan dersin Bilgisayar (%52.8), en az yararlanan dersin ise Yabancı Dil I ve II (%51.9) olduğu görülmektedir. Tablo 4'deki veriler göre mezunların Bilgisayar dersinin kendileri için yararlı olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Öğrencilere derslerden yararlanamama nedenlerinin neler olduğu sorulduğunda; öğrencilerin %44,2 si derslerin kendisinin ilgisini çekmediğini ve ders içeriklerinin ağır olmasından kaynaklandığını, %46'sı da öğretim elemanlarının

kullandığı öğretim yöntemlerinden dolayı konuları anlamakta güçlük çektiklerini belirtmişlerdir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Sınıf Öğretmenliği mezunlarının en çok yararlandıkları dersler sırasıyla Sınıf Yönetimi, Gelişim ve Öğrenme, Öğretmenlik Uygulaması dersleridir. En az yararlanan dersler incelendiğinde sırasıyla Öğretmenlik Mesleğine

Giriş, Öğretimde Planlama ve Değerlendirme ve Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme dersleridir.

Öğretimde Planlama ve Değerlendirme dersi; eğitimde program geliştirme, öğretim yöntemleri ve ölçme ve değerlendirme gibi üç ayrı uzmanlık alanının birleşimi olan bir ders niteliğindedir. Dolayısıyla, böyle bir dersin tek bir öğretim elemanı tarafından verilmesi öğretim elemanı açısından da sıkıntılar yaratmaktadır. Bu da mezunların bu dersten yararlanamama nedenlerinden biri olabilir.

Öğretmenlik Mesleğine Giriş dersi Eğitim Felsefesi, Eğitim Tarihi ve Eğitim Sosyolojisi derslerinin bir harmanlanmış hali olarak düşünülür ise bu dersin bir öğretim elemanı tarafından verilmesi de sorun yaratabilir. Ayrıca, öğretmen adaylarında eğitim kültürü oluşturabilmek için daha detaylı bir Eğitim Tarihi, Eğitim Sosyolojisi ve Eğitim Felsefesi dersleri verilmelidir. Ayrıca, Öğretmen adayları eğitim felsefesi, eğitim tarihi ve eğitim sosyolojisi bilgileriyle daha geniş düşünebilme yeteneği kazanır. Bu anlamda, haftada üç saat olarak programda yer alan Öğretmenlik Mesleğine Giriş dersi yetersiz kalmaktadır. Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme dersi için belirlenen 2 saat teori ve 2 saat uygulama olmak üzere toplam 4 saat olması, bu ders için eğitim fakültelerinde yeterli fiziki donanımın bulunamaması ve bu dersi verebilecek öğretim elemanı yetersizliği öğrencilerin bu dersten az yararlanmasına neden olabilir.

Alan Derslerinden en çok yararlanan derslerin sırasıyla ilkokuma Yazma Öğretimi, İlköğretimde Drama, Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim, en az yararlanan derslerin ise, Canlılar Bilimi, Kimya ve Genel Fizik olduğu görülmektedir. Bu derslerde uygulama gerektiren konulara ait deneylerin yapılamaması, öğrencilerin fen alanındaki derslere karşı ön yargılara sahip olması bu derslerden yararlanamama nedeni olarak düşünülebilir. Bu bulgunun Taş'ın (2001) bulgularıyla paralellik gösterdiği söylenebilir.

Genel Kültür Derslerinden en çok yararlanan dersin Bilgisayar, en az yararlanan dersin ise Yabancı Dil I ve II olduğu görülmektedir. Yabancı dil bilmek yüksek öğrenim gören her birey için kaçınılmaz bir gerekliliktir. Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntem ve tekniklerin,

araç-gereçlerin yetersiz olması ayrıca dil laboratuvarının olmaması öğrencilerin bu dersten yararlanamama nedenlerinden olabilir. Gömleksiz (2001) de yabancı dil öğretimi hakkında benzer sonuçlara varmıştır.

Mezunların derslerden yararlanamama nedenlerinin; derslerin kendisinin ilgisini çekmemesinden, ders içeriklerinin ağır olmasından ve öğretim elemanlarının kullandıkları öğretim yöntemlerinden olması sonucuna da varılmıştır. Dersi veren öğretim elemanlarının öğrencileri yeterince güdülenemediği ve dersin hedeflerine uygun öğretim yöntem ve tekniklerini seçemediği söylenebilir.

Öneriler

- Öğretimde Planlama ve Değerlendirme dersi; Eğitimde Program Geliştirme, Genel Öğretim Yöntemleri ve Ölçme ve Değerlendirme gibi üç ayrı derse bölünmelidir.
- Öğretmenlik Mesleğine Giriş dersi programdan kaldırılmadan Eğitim Tarihi, Eğitim Sosyolojisi ve Eğitim Felsefesi dersleri farklı dönemler için programa eklenebilir. Diğer bir deyişle, birinci dönem Öğretmenlik Mesleğine Giriş, üçüncü dönem Eğitim Tarihi, dördüncü dönem Eğitim Felsefesi ve beşinci dönem Eğitim Sosyolojisi şeklinde olabilir.
- Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme dersi için eğitim fakültelerinde gerekli fiziki donanım sağlanmalıdır.
- Canlılar Bilimi, Kimya ve Genel Fizik gibi fen derslerinden öğretmen adaylarının yeterince yararlanabilmeleri için bu dersler programda teorik ve uygulamalı olarak yer almalıdır. Ayrıca, Eğitim Fakültelerindeki fen laboratuvarlarının fiziki koşulları iyileştirilmelidir.
- Yalnızca Eğitim fakülteleri için değil bütün üniversite öğrencilerinin Yabancı Dil derslerinden yararlanabilmeleri için dil laboratuvarlarının araç-gereç ve donanım eksiklikleri giderilmelidir. Dil öğretiminde kullanılan yöntem ve teknikler gözden geçirilmelidir.

KAYNAKLAR

- Akdeniz, A. R., Karamustafaoğlu, O. ve Tekin, S. (2001). Konu Alanı Ders Müfredatı İncelemesi Dersinin Yürütülmesi, *X. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi (Bildiriler) II. Cilt*, 738-750, BOLU.
- Argon, T. ve Kanbur, M. (2001). Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması, *X. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi (Bildiriler) III. Cilt*, 1662-1672, BOLU.
- Büyükkaragöz, S., Muşta, M., Yılmaz, H. ve Pilten, Ö. (1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Konya: Mikro Basım-Yayım-Dağıtım.
- Dönmez, B. (1998). Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması Üzerine Bazı Eleştiriler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 13, 71-78.
- Eskicumalı, A. (2001). Öğretmen Eğitimi ve Eğitim Sosyolojisi Dersleri, *X. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi (Bildiriler) II. Cilt*, 998-1004, BOLU.
- Gömlüksiz, M. N. (2001). Üniversitelerde Yürütülen Yabancı Dil Derslerine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi, *X. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi (Bildiriler) I. Cilt*, 440-451, BOLU.
- Küçükahmet, L. (1986). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Özden, Y. (2000). *Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Şişman, M. (2000). *Öğretmenliğe Giriş*. II. Baskı, Ankara: Pegem Yayıncılık
- Taş, M. A. (2001). Ankara Üniversitesi ve Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Eğitim Programlarının Karşılaştırılması, *X. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi (Bildiriler) II. Cilt*, 976-988, BOLU.
- Uysal, M. (1998). *Milli Eğitim Mevzuat 1-Kanunlar*. Niğde: Tolunay Yayınları.
- Üstüner, M. (2004). Geçmişten Günümüze Türk Eğitim Sisteminde Öğretmen Yetiştirme ve Günümüz Sorunları, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(7), 63-82
- Yapıcı, Ş. ve Yapıcı, M. (2004). Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi I Dersine İlişkin Görüşleri. *İlköğretim-Online*, 3(2), 54-59. 30.10.2005'de indirildi <http://ilkogretim-online.org.tr>
- YÖK. (1998). *Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları*. YÖK. Ankara

BİYOLOJİ VE KİMYA ÖĞRETMEN ADAYLARININ FEN-EDEBİYAT VE EĞİTİM FAKÜLTELERİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Yrd. Doç. Dr. Selâmi YEŞİLYURT
Atatürk Üniversitesi, Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi,
Biyoloji Eğitimi Anabilim Dalı,

ÖZET

Bu çalışmayla tezsiz yüksek lisans programına katılan öğrencilerin (biyoloji ve kimya) eğitim gördükleri fakülterde karşılaştıkları sorunlar ve nedenlerinin farklı değişkenler açısından ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Programlardaki değişkenlerin gözden geçirilmesi, öğrencilere yönelik yaklaşımların geliştirilmesi açısından, önemli dönütlerin elde edilmesini sağlayacaktır. Özel durum metodolojisi kapsamında yürütülen bu çalışmaya Erzurum Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesinde Biyoloji ve Kimya Eğitimi tezsiz yüksek lisans programına (3,5+1,5 ve 4+1,5) devam eden toplam 260 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplamak için anket ve mülakat teknikleri kullanılmıştır. Uygulanan anket Likert tipi 72 madde içermektedir. Ankette ifadeler her iki grubun gerek Fen-Edebiyat gerek Eğitim Fakültelerindeki sorunlarını ve beklentilerini ortaya koyacak şekilde düzenlenmiştir. Anket sonuçlarını desteklemek amacıyla yapılan mülakatlar, her sınıftan rasgele seçilmiş 2 öğrenciye (toplam 16 öğrenci) uygulanmıştır. Veriler SPSS 12.0 paket programı yardımıyla analiz edilmiştir. Çalışmayla, öğrenciler ile kurulacak doğru iletişim ve onlara verilecek güvenin, iletişim becerilerinin ve mesleğe olan bakış açılarının gelişmesine yardımcı olacağı görülmüştür. Ayrıca öğrenciye verilecek öğretmenlik meslek bilgisinin eğitimin sonunda değil başından itibaren verilmesinin gerekli olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırmada belirlenen sorunlarının giderilmesi için ilgililere önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Eğitim Fakültesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, tezsiz yüksek lisans, sorunlar

ABSTRACT

This study was aimed at determining prospective teachers (biology and chemistry) problems encountered at faculties where they were trained in terms of different variables. Reviewing program variables provides important feedbacks in terms of improving studies for students. The subjects of the this case study were composed of 260 biology and chemistry prospective teachers attaining Master without Thesis Program (3.5+1.5 and 4+1.5) at Kâzım Karabekir Education Faculty of Atatürk University. The data was collected through questionnaire and interview. The questionnaire used was composed of 72 items. The questionnaire was designed in such a way that includes questions which reflects both group of prospective teachers' problems. 16 students in total, 2 students randomly selected from each classroom, were interviewed. Interviews were carried out in order to support to questionnaire data. The data was analyzed through SPSS 12.0. The results indicate that prospective teachers would improve their communication skills and attitudes towards teaching profession if we communicate with them correctly and give them confidence. The results also suggest that pedagogical knowledge should be given to prospective teachers through all their education rather than only given towards the end of their education. Some recommendations were made in the lights of the findings.

Key words: Education Faculty, Science and Literature Faculty, master without Thesis Program, problems

GİRİŞ

Nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi ancak bireylere kaliteli bir eğitim hizmetinin verilmesi ile mümkündür. Bireylere verilen eğitim hizmetlerinin kalitesi ise burada görev yapan öğretmenlerin özellikleri ile doğrudan bağlıdır (Cooper, 1994; Adem, 1998; Ceyhan, 2003a). Dolayısıyla yetiştirilen insan gücünün niteliği öğretmenin niteliği ile ilgili olup (Connell, 1993; Korkut, 1986; Ceyhan, 2003a) nitelikli insan nitelikli eğitim ile gerçekleşebilir ve nitelikli eğitimde nitelikli öğretmen gerektirir (Genç, 2000; Akboy ve Toprak, 2000; Ataunal, 2003; Ceyhan, 2003a; Kavcar, 2005). Nitelikli bir öğretmenin nasıl yetiştirileceği ise tüm eğitim sistemlerinde her zaman üzerinde çalışılan bir araştırma konusu olmuştur. Ülkemizde de yaklaşık 150 yıldır öğretmen yetiştirme konusunda önemli deneyimler elde edilmiştir (Gürsoy, 2003).

Ülkemizde öğretmen yetiştirme ve istihdam etme görevi 1982 yılına kadar Milli Eğitim Bakanlığına ait idi. 1983'te çıkarılan 2809 sayılı yasa ile öğretmen yetiştirme görevini üstlenen yüksek öğretim kurumlarının tümü, YÖK'e bağlı üniversitelere bağlanmıştır (Gürsoy, 2003; Özyılmaz, 2004). Bu bağlanma ile kamuoyu, öğretmen yetiştirme sorununun YÖK ve üniversiteler arasında kesin ve sağlıklı bir çözüme kavuşturulacağı inancını paylaşmıştır. Ancak aradan geçen zaman öğretmen yetiştirme sorununun ortadan kalkmak yerine daha da katmerleştiğini ortaya koymuştur (Özyılmaz, 2004).

1997 yılında öğretmen yetiştirmede yeniden yapılandırma çalışmaları başlatılmıştır. Bu çalışmaların temelini ise 1994 yılında başlatılan YÖK/Dünya Bankası Eğitim Geliştirme Projesi oluşturmaktadır (Gürsoy, 2003; Yiğit ve Akdeniz, 2004).

Projenin 1997 yılında başlayan

uygulamalarından biri de, bazı bölümlerdeki öğretmenlik programlarının beş yıla çıkarılması ve bu beş yılın son bir buçuk yıllık kısmının tezsiz yüksek lisans programı kapsamında yürütülmesidir. Bu süreç içerisinde ortaöğretim açısından hem programların ders içeriklerinde "uygulamalar" daha önemli hale getirilmiş hem de öğretmenin alan bilgilerinin daha nitelikli olması için programlarının büyük bir kısmının ilgili üniversitenin alan fakültelerinde (Fen-Edebiyat Fakülteleri) yürütülmesi planlanmıştır (Yiğit ve Akdeniz, 2004; YÖK, 1996; YÖK, 1998).

Fen-Edebiyat Fakültelerinde alan bilgisini alıp Eğitim Fakültelerinde tezsiz yüksek lisans programına katılan biyoloji ve kimya öğrencilerinin programı iki şekildedir (Gürsoy, 2003; Yiğit ve Akdeniz, 2004).

a. 3,5+1,5 Seçeneği: Doğrudan Eğitim Fakültelerinde ilgili Anabilim Dalına giren, 3,5 yıl (yedi yarıyıl) alan bilgisini Fen-Edebiyat Fakültesinden aldıktan sonra, 1,5 yıl (üç yarıyıl) Öğretmenlik Meslek Bilgisini Eğitim Fakültelerinde tamamlayan öğrencilerin bulunduğu program.

b. 4+1,5 Seçeneği: Doğrudan Fen-Edebiyat Fakültelerinde ilgili bölüme giren, 4 yıl (sekiz yarıyıl) alan bilgisini Fen-Edebiyat fakültesinden aldıktan sonra, 1,5 yıl (üç yarıyıl) öğretmenlik meslek bilgisini Eğitim Fakültelerinde tamamlayan öğrencilerin bulunduğu program. Fen-Edebiyat Fakültesi mezunu öğrenciler bu programa enstitülerin açtığı kontenjanlar dâhilinde, LES ve transkript puanlarına göre başvurabilirler.

"Öğretmen eğitimi" veya "öğretmen yetiştirme" modern bir toplumu oluşturma sürecinde çok önemli işlevleri olan bir olgudur ve Türk Eğitim sisteminin de temel sorunlarından birini oluşturmaktadır (Erjem, 1998). Bu sorunun aşılması amacıyla ortaya konulan, bir süredir uygulanan ve "yeniden yapılandırma" olarak adlandırılan programın öğretmen yetiştirme konusunda olumlu yanları olmakla beraber pek çok yönden de eleştirildiği görülmektedir (Kavcar, 1999a ve b; Kaptan, 2001; Nakiboğlu ve Sağesen, 2002; Gürsoy, 2003; Yiğit ve Akdeniz, 2004; Özyılmaz, 2004; Kavcar, 2005).

Ülkemizde öğretmenlik mesleği çeşitli sorunlara sahip bulunmaktadır (Ceyhan, 2003b; Ataünal, 2003). Örneğin Eğitim Fakültelerindeki

öğretmen yetiştirme programlarında yeniden düzenlemeye gidilmesinin altında yatan sebeplerden biri, öğretmen yetiştiren Eğitim Fakülteleri ile öğretmeni istihdam eden Milli Eğitim Bakanlığı arasında sağlıklı ve verimli bir iletişim ve işbirliğinin kurulamamış olması ve aynı sorunların Eğitim Fakülteleri ile Milli Eğitim Bakanlığına ait okullar arasında da ortaya çıkması gösterilmektedir (YÖK, 1998). Ancak Oktay'a (1998) göre öğretmenin istihdamını yapan kuruluşla, öğretmeni yetiştiren kuruluş arasında gerekli ve doğru işbirliği sağlanabilseydi, yeniden yapılanma ile ortaya çıkan bugünkü tablo görülmezdi. Başkan (2001) yaptığı bir çalışmada bu işbirliğinin önemi üzerinde durmaktadır. Gürsoy'un (2003) da belirttiği gibi bu sorunun çözümlenmesi için başlangıçta yapılması gereken Eğitim Fakülteleri ile Milli Eğitim Bakanlığı ve kurumları arasında koordinasyonu sağlayacak bir mekanizmanın kurulmasıydı. Ancak bu durum yine Gürsoy'un (2003) ifadesi ile göz ardı edilmiştir.

Bugün bünyesinde Eğitim Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi bulunduran pek çok üniversitemizde, bu fakülteler arasında etkili ve verimli işbirliğinin olmaması diğer bir sorundur. Bu duruma, Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılanma süreci içerisinde YÖK (1998) raporuyla dikkat çekilerek yeniden yapılanma ile bunun giderilebileceği zannedilmiştir. Ancak, fakülteler arasında ortak anlayışların geliştirilmesi ile giderilebilecek bu olumsuz durum ile ilgili, aradan geçen zaman sürecinde bir değişikliğin olmadığı görülmektedir (Yiğit ve Akdeniz, 2004; Uçan, 2001; Baksan 2001).

Öğretmenlerin mesleki ve statü kaybını içine alan bir başka sorunun temelinde ise öğretmen yetiştirme sistemindeki eksiklikler, ekonomik yetersizlikler ve atanma ölçütleri ağırlık taşımaktadır (Sunay, 1996; Başkan, 2001; Ceyhan, 2003b; Ataünal, 2003).

Baki ve ark. (1999), Ceyhan (2003a ve b) ve Yiğit ve Akdeniz (2004) de yaptıkları çalışmalarda öğretim elemanlarının öğretmen adaylarına yönelik yaklaşımları ve onları mesleğe yönlendirebilmeleri gibi öğretmen adaylarının yetiştirilmesine yönelik bazı sorunların önemi üzerinde durmaktadırlar.

Yeniden yapılanma ile öğretmen yetiştirmede, öğrenim süresi uzatılmış olsa da, bu yapıp niceliksel gelişme, niteliği tam olarak

etkileyememiştir. Olumlu sonuçlar ise yok denecek kadar azdır (Yiğit ve Akdeniz, 2004; Nakiboğlu ve Sağesen, 2002; Ataünal, 2003). Yetiştirilecek öğretmen niteliğinin artırılması için, eğitimin kalbi olan öğretim programlarının uygulanmasında ortaya çıkan aksaklık ve sorunların nedenleriyle ortaya çıkarılması gerekmektedir.

Biyoloji ve kimya eğitimi öğrencilerinin eğitim gördükleri fakültelerde karşılaştıkları farklı sorunların bilinmesi ve gerekli önlemlerin

YÖNTEM

Örneklem

Özel durum metodolojisi kapsamında yürütülen bu çalışmada araştırmanın evrenini, alan bilgisini Fen-Edebiyat Fakültelerinden, öğretmenlik meslek bilgisini ise Eğitim Fakültelerinden alan tezsiz yüksek lisans programı öğrencileri oluşturmaktadır. Erzurum Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesinde Biyoloji ve Kimya Eğitimi tezsiz yüksek lisans programına katılan Eğitim Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi kökenli toplam 260 öğrenci ise araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Anket, iki farklı yarıyıl, her bir anabilim dalı için farklı 4'er sınıf olacak şekilde toplamda sekiz sınıfa uygulanmıştır. Örneklem seçilen öğrencilerden 3,5+1,5 (Grup A) grubundakiler mezuniyet durumunda iken (10. yarıyıl), 4+1,5 (Grup B) grubundakilerin mezuniyetlerine bir yarıyıl kalmıştır (10. yarıyıl). Çalışma, önce 2003-2004 öğretim yılının bahar yarıyılı sonunda Grup A (1 sınıf Biyoloji ve 1 sınıf Kimya) ve Grup B'deki (1 sınıf Biyoloji ve 1 sınıf Kimya) toplam 4 sınıfa uygulanmıştır. Daha sonra aynı anabilim dalları için aynı işlem, 2004-2005 öğretim yılının bahar yarıyılı sonunda yeni gelen öğrencilere tekrarlanmıştır (toplam 4 sınıf). Çalışmaya katılan 260 öğrencinin cinsiyet, anabilim dalları ve gruplarına göre dağılımı Tablo 1'de görülmektedir.

Tablo 1. Çalışmaya katılan tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin cinsiyet, anabilim dalları ve gruplarına göre dağılımı.

Eğitim Görülen Anabilim Dalı	Cinsiyet	Tezsiz Yüksek Lisans Programları		Toplam
		3,5+1,5 (Grup A)	4+1,5 (Grup B)	

alınması, bu öğrencilere uygulan öğretim programlarının etkinliğini de artıracaktır.

Bu çalışmayla tezsiz yüksek lisans programına katılan öğrencilerin (biyoloji ve kimya) eğitim gördükleri fakültelerde karşılaştıkları sorunlar ve nedenlerinin farklı değişkenler açısından ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Programlardaki değişkenlerin gözden geçirilmesi, öğrencilere yönelik yaklaşımların geliştirilmesi açısından, önemli **dönütlerin elde edilmesini sağlayacaktır.**

		f	f	f
Biyoloji	Bayan	26	48	74
	Bay	48	28	76
Kimya	Bayan	28	10	38
	Bay	42	30	72
Toplam		144	116	260

f: frekans

Çalışmanın Yöntemi

Araştırmada veri toplamak için anket ve mülakat yöntemleri kullanılmıştır. Uygulanan anket toplam 75 madde içermektedir. Maddelerden 72'si Likert tipi derecelendirme ölçeği olup, "Evet", "Kısmen (Çok az)" ve "Hayır" şeklinde 3 seçenek bulunmaktadır. Diğer 3 madde ise demografik özelliklerden oluşmaktadır. Likert tipi maddeler Grup A ve Grup B gruplarındaki öğrencilere göre farklı ifadeler içeren iki tipte hazırlanmıştır. Bu anketlerde öğrencilere gerek Fen-Edebiyat gerek Eğitim Fakültelerindeki sorunlarını ve beklentilerini ortaya koyacak şekilde sorular sorulmuştur. Her bir anketin iki kısımdan oluşan Likert tipi maddeleri, temelde birbirine benzemekle birlikte birinci kısmı öğrencinin Fen-Edebiyat Fakültesindeki durumunu, ikinci kısmı ise Eğitim Fakültesindeki durumunu sorgulamaktadır. Anket sonuçlarının daha iyi ortaya çıkarılabilmesi amacıyla yapılan mülakatlar, her sınıftan daha önce ankete katılanlar arasından rasgele seçilmiş 2 öğrenciye (toplam 16 öğrenci) uygulanmıştır.

Anketin hazırlanmasında, Yiğit ve Akdeniz'in (2004) "öğretmen adaylarının Fen-Edebiyat Fakültesindeki Problemleri" adlı araştırmasından elde edilen nitel verilerden yararlanılmıştır. Yiğit ve Akdeniz (2004)'in yapmış olduğu bu çalışma, sadece 3,5+1,5 yıllık (Grup A) öğretmenlik programındaki öğrencilerin Fen-Edebiyat Fakültelerinde yaşadığı problemleri ortaya çıkaran bir araştırmadır.

Hazırlanan anket bir uzman grubu tarafından kontrol edilmiştir. Hazırlanan ölçeğin geçerliliğini sınamak amacıyla anket öncesinde ankete katılan öğrenciler dışında, rasgele seçilmiş toplam 40 öğrenci (tezsiz yüksek lisans programına katılan 20 biyoloji ve 20 kimya öğrencisi) ile yapılan karşılıklı görüşmelerde anketteki ifadelerin anlaşıldığı görülmüştür. Likert tipi 72 maddenin SPSS 12.0 paket programı ile yapılan güvenilirlik analizinde ise maddelerin Cronbach Alpha değeri biyoloji anabilim dalı için 0,892, kimya anabilim dalı için ise 0,901 olarak bulunmuştur.

Grup A ve Grup B öğrencilerine göre ankette sorulan sorular alt başlıklara ayrılarak incelenmiştir. Bu alt başlıklar ve analiz sonuçları ayrı ayrı olarak bulgularda verilmiştir.

BULGULAR ve YORUM

Bu çalışmada, istatistiksel analizler SPSS 12.0 paket programı yardımıyla yapılmıştır.

Anketteki sorulara yönelik Grup A ve Grup B'deki öğrencilerin cinsiyet açısından tutumlarına bakıldığında Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre;

Grup A (Tablo 2) ve Grup B'deki (Tablo 3) öğrencilerin Fen-Edebiyat Fakültesinde karşılaştıkları problemlere yönelik Likert tipi 34 maddenin ortalamasında cinsiyet açısından anlamlı bir farklılığın olduğu ($p < 0,05$) görülmüştür. Erkek öğrenciler bayan öğrencilere göre biraz daha olumlu tutum içerisinde.

Aynı öğrencilerin Eğitim Fakültesindeki problemleri ortaya koymaya yönelik Likert tipi 38 maddenin ortalamasında ise cinsiyet açısından anlamlı bir farklılığın olmadığı ($p > 0,05$) görülmüştür.

Anketteki Likert tipi tüm maddelerin ortalamasına göre ise cinsiyet açısından anlamlı bir farklılığın olmadığı ($p > 0,05$) görülmüştür (Tablo 4). Bu sebeple anket sonuçlarının çözümlenmesinde cinsiyet farklılığı göz ardı edilmiştir.

Genel olarak bakıldığında çalışmaya konu olan tüm öğrencilerin Eğitim Fakültesi ile ilgili görüş ve tutumlarının Fen-Edebiyat Fakültesine göre daha olumlu olduğu gözlenmektedir (Tablo 2 ve 3).

Grup A ve Grup B'ye göre ankette sorulan sorular alt başlıklara ayrılarak incelenmiştir. Bu

alt başlıklara göre elde edilen verilerin χ^2 analizlerinden elde edilen sonuçları şöyledir:

a. Farklı gruptaki (Grup A ve Grup B) öğrencilerin Fen-Edebiyat Fakültesindeki öğretim elemanlarının kendilerine yaklaşımlarına yönelik görüşlerinin χ^2 analizlerine göre;

"Öğretmenin sahip olması gerekenden çok daha fazla ve gereksiz yere alan bilgisi verildiğini düşünüyorum" ifadesi ($p > 0,05$) dışında tüm ifadeler verilen cevaplarda Grup A ve Grup B'deki öğrenciler arasında "öğretim elemanlarının kendilerine yaklaşımları" ile ilgili anlamlı farklılıkların olduğu ($p < 0,05$) görülmektedir (Tablo 5). Bu farklılıklara bakıldığında Grup A'nın Fen-Edebiyat Fakültesindeki öğretim elemanlarının kendilerine bakışları ile ilgili olumsuz görüş içinde olduğu, ancak Grup B'nin bu görüşe katılmadığı görülmektedir. Bu ise gruplar arasında öğretim elemanlarının öğrencilere karşı tutumlarında göstermiş oldukları farklılığı ortaya çıkarması açısından düşündürücüdür.

b. Öğrencilerin Eğitim Fakültesindeki öğretim elemanlarının kendilerine yaklaşımlarına yönelik görüşlerinin χ^2 analizlerine baktığımızda ise;

"Bir öğretmenin sahip olması gerekenden çok daha fazla gereksiz yere öğretmenlik meslek bilgisi verildiğini düşünüyorum" ifadesi ($p < 0,05$) dışında tüm ifadelerde Grup A ve Grup B öğrencileri arasında öğretim elemanlarının kendilerine yaklaşımları ile ilgili anlamlı farklılığın olmadığı ($p > 0,05$) görülmektedir (Tablo 6). Bu farklılığın olmaması öğrenci hangi grupta yer alırsa alsın, ona karşı gösterilmesi gereken objektifliği yansıtmaması açısından önemlidir ve olması gereken bir durumdur.

Tablo 5 ve 6'ya baktığımızda öğretim elemanlarının öğrencilere yaklaşımları ile ilgili maddelerden "derslerde kırıcı davranışlara maruz kalıyoruz" ifadesine yönelik olarak Grup A'nın çoğunluğu Fen-Edebiyat Fakültesinde kırıcı davranışlara maruz kaldıklarını ifade ederken (%52,8), bu oran Grup B'de düşüktür (%19). Ancak Eğitim Fakültesindeki öğretim elemanı yaklaşımlarına bakıldığında ise bu tarzdaki kırıcı davranışlara maruz kalma oranının çok düşük olduğu görülmektedir (Grup A için %5,6, Grup B için %8,6).